

namo, en performancefestival i København (2006), tog UFOlab opstilling bag et bord tapet sammen af banankasser. Iført t-shirts med et Banana Power logo skrællede de bananer, som de blandede med vaniljeis. Resultatet blev generøst serveret som banan-milkshakes til forbi-passerende og andre interesserede, som faldt i snak med kunstnerne om mange forskellige emner, herunder adoption og racisme.

Banana Power blev også opført ved The 6th Gwanju Biennale i Korea (2006), og her affødtes helt andre betydninger.

Ikke så meget fordi milkshakes blev udskiftet med sukkerstegte bananer, men mere på grund af sprogbarrieren til de koreanere, som gik forbi og fik uddelt bananer. Nok var der en tolk tilknyttet, og der var trykt flyers på koreansk, men kommunikationen antog andre former og blev mere sparsom. En situation, som på flere niveauer afspejler forholdet mellem det adopterede subjekt og den kontekst, som dette subjekt forlader, men måske også vender tilbage til.

Trine Mee Sook Gleerup forklarer, at Banana Power Performance er affødt af den såkaldte "bananteori". Et udtryk nogle koreansk adopterede sommetider anvender, som et billede på deres følelse af at være gule uden på og hvide inden i.

"Men i modsætning til en amerikansk kontekst, hvor banan-ordet anvendes nedladende, er der et mere humoristisk twist til ordet i en europæisk kontekst", forklarer hun.

Det er på den baggrund, at det bliver oplagt at generobre, lege og rode rundt med ordet så nye politiske dialoger, associationer og betydninger opstår.

For som der stod på det skilt, som hang på banankassebordet i 2006: "Banana Power. Milkshake. Free bananas. Yellow on the outside, white on the inside. Now mixed! For free."

Lene Myong Petersen er ph.d. studerende ved Danmarks Pædagogiske Universitets-skole, hvor hun forsker i transnational adoption. Hun skriver desuden for bl.a. KVINFOs webmagasin Forum.

Marie Louise Exner foran rækken af sine grafiske værker, der indgår i Septemberudstillingen på Fanø Kunstmuseum. Foto:

Trine Vendelboe Juul.

Verden kommer til os

Der er ikke langt mellem Julius Exners portrætter af spilleglade Sønderhøninger og Søren Loses fotografier af forladte huse på Lolland. Kun et par skæve stenkast. Men hvad er der ellers at sige om byens to vigtigste udstillingssteder Fanø Kunstmuseum og Galleri Kant? *Billedkunstneren* tager pulsen på Sønderho, som måske mere end nogensinde kandiderer til titlen kunstnerkoloni.

AF TRINE VENDELBOE JUUL

Marie Louise Exners tipoldefar var en af de første, der hver sommer i 30 år tog turen helt fra København og stillede sig op med sit stafeli og malede det han så. Landskabet, kulturen, menneskene. Til forskel fra de lokale så han andet og mere end skibene på havet, og det i sig selv førte til en skelsættende udvikling inden for billedkunsten. Hans billeder indgår i dag i Fanø Kunstmuseums permanente samling, og flere af dem kan ses på museets stue-etage.

Ovenover på 1. sal har museet sine skiftende udstillinger af samtidens billedkunstnere. Og på denne lørdag i slutningen af oktober finder man blandt andet en række grafiske værker af Marie Louise Exner.

Hun har danset Sønderhøning i forsamlingshuset det meste af natten, så tipoldebarnet er lidt træt. Vi står foran hendes bidrag til Septemberudstillingen, der har afsæt i øens 11 år gamle kunstnersammenslutning Septem-bergruppen.

Sammenslutningen tæller 11 medlemmer og betragtes som Fanø Kunstmuseums vindue til den moderne billedkunstverden. Men forbindelsen til fortiden er ikke svær at få øje på. Landskabsmotivet dominerer klart, og Hans-Peter Stubbe Teglbjergs lydværk, der kan høres i hele rummet, består af redigerede landskabslyde fra blandt andet fugle, frøer og græs i bevægelse.

Også Marie Louise Exners grafiske værker tager udgangspunkt i landskabet - både i naturens og kulturens.

"Min tipoldefar var en af de første, der overhovedet tog landskabet ind som gyldige motiver i maleriet," fortæller hun.

"Så på den måde er mine rødder intakte. Men det udprægede fokus på landskabet, der viser sig her i dag, er egentlig noget nyt. De mest gængse motiver historisk set er hentet fra øens daglige liv. Fra kulturen. Den er også til stede i mine værker, hvor husene, som udtryk for hvordan vi lever, ofte indgår i motivet."

MODIGE SOM DE GAMLE SØMÆND

Marie Louise Exner har tydeligvis været på vandring i Sønderho og omegn. Hun er gået tæt på og har gengivet hvide stakitter og strå-tækte tage. Andre steder har hun hurtigt nedkradset det høje græs og andet buskads omkring husene. En kraftig optegnet cirkel zoomer flere gange ind på landskabet som en kameralinse eller som et kompas, der skal forhindre vandreren i at fare vild. Sort tape er blevet brugt til at lokalisere mønstre i landskabet set fra helikopterperspektiv.

"Vandringen er et centralt tema. Hvad sker der, når man bevæger sig? Både i kunsten og i virkeligheden. Man bliver nødt til at flytte sig, hvis man skal opleve verden, og hvis man

Galleri KANT

Galleri KANT er grundlagt i 2004 med det formål at skabe et forum for samtidskunst og design af de højeste standarder. Publikum kommer primært fra Danmark og Tyskland, dog med et stigende antal besøgende fra de øvrige nordiske lande og Holland. Galleriet formidler og udstiller malerier, skulpturer, keramisk kunst og papirarbejder, fortrinsvis af danske kunstnere.

Der bliver afholdt 6-7 særudstillinger om året.

Anna Gram Sørensen og Kerry Harm Nielsen foran et af Søren Lose fotografier af Lolland. Værket indgår i udstillingen "Home" med bidrag fra Lose, Lise Harlev og Johanna Domke. Foto: Trine Vendelboe Juul.

Fanø Kunstmuseum

Fanø Kunstmuseums samling blev anskaffet af Ruth Heinemann - hustruen til maleren Reinhard Heinemann. Samlingen åbnedes for publikum i 1969, og blev udstillet skiftende steder, blandt andet i forsamlingshuset i Sønderho. I juli 1992 fik samlingen sit permanente udstillingssted med åbningen af Fanø Kunstmuseum i Kromanns Hus - en tidligere fabrik og købmandsgård. Septembergruppen, der består af nuværende lokale billedkunstnere, har udstillet på museet de sidste 11 år.

Kilde: Fanø Kunstmuseum

skal forstå sig selv. Fanø er interessant i den sammenhæng på grund af øens tidligere status som søfartssamfund, der betød masser af udveksling med verden uden for. Og gennemstrømningen af folk fra nær og fjern er forblevet stor, hvilket gør, at der er højere til loftet her end så mange andre steder," siger Marie Louise Exner.

Højt til loftet kan man ellers ikke påstå, der er i de mange gamle huse i Sønderho. Heller ikke på Fanø Kunstmuseum, der er en tidligere fabrik og købmandsgård fra 1868. Og efter Marie Louise Exners mening kunne museet godt strække sig noget mere for at give plads til den verden, der i dag eksisterer i byen og på øen i det hele taget.

"Museet skal passe på med ikke at blive et

egnsmuseum, hvor kulturen bliver reduceret til det, der var engang. Fanøkonen eksisterer jo stadigvæk, men selvfølgelig i en anden forklædning end for 100 år siden. Vi skal være åbne for verden ligesom de gamle sømænd, og arbejde med en mere levende samling. Der af jo masser af liv og kunst bare her i Sønderho," siger hun.

Noget af kunsten finder man blandt andet et par skæve stenkast væk. På Landevejen lige uden for centrum af byen ligger Danmarks vestligste galleri for samtidskunst. Her er det måske nemmere at have højt til loftet, fordi det langt fra kun er Fanø-folkets verden, men først og fremmest vores alle sammens samtid, der er galleriets horisont.

DRØMMEN OM ET HJEM

Forestillingen om Sønderho som en rigtig kunstnerkoloni på lige fod med steder som Skagen og Bornholm lever stadig - blandt andet i Fanø Kunstmuseums publikationer. Og myten afspejler en tiltrækningskraft ved stedet, som har forført mange kunstnere og kunstinteresserede gennem tiden.

New Zealandske Kerry Harm Nielsen er rejst det halve af jorden rundt for at slå sig ned i Sønderho sammen med hustruen Anna Gram Sørensen. Det er her i udkanten af Danmark,

i en by med ca. 300 indbyggere, at de for tre år siden valgte at etablere et galleri for primært yngre, nordisk samtidskunst kombineret med en butik med moderne design- og kunsthåndværk.

"Galleriet KANT er en del af en drøm, vi bygger på. Drømmen om det gode sted at bo, leve og se vores børn vokse op. Drømmen om et hjem," fortæller Kerry Harm Nielsen.

Hjem er også temaet for galleriets sidste særudstilling i 2007, før den årlige Hybrid-udstilling tager over i december.

"Home" er med bidrag fra de unge kunstnere Johanna Domke, Lise Harlev og Søren Lose en udstilling om blandt andet rejsens betydning for ens identitet, kulturelle selvforståelse og tilhørsforhold. Der er tale om rejser i både tid og rum, hvor hjemmet viser sig at være mindst lige så meget en mental som en fysisk størrelse.

Det mest konkrete og lokale bud på hjemmet finder man i Loses fotografier af forladte, lollandske huse. Lolland er et sted, han har boet, men nu selv har forladt til fordel for Berlin, hvor han deler atelier med Lise Harlev. Et kosmopolitisk aspekt ved udstillingen, der passer fint ind i Galleri KANT's egen selvforståelse.

"Det er det almene, der optager os. Over 90

procent af vores gæster er besøgende på øen, og det er vigtigt for os, at den kunst, de møder her, afspejler nogle universelle oplevelser og erfaringer, som giver mening for dem,” siger Anna Gram Sørensen.

HVOR SKARP SKAL KANTEN VÆRE?

Hvor udfordringen for Fanø Kunstmuseum er at ikke at gå i stå og blive et egnsmuseum, er udfordringen for Galleri KANT - som hos ethvert andet samtidskunstgalleri med fingeren på pulsen - at undgå at rejse ud i det almene fører ad for mange stier.

Men at satse på det almene og det kosmopolitiske frem for det særegne og lokale giver omvendt måske netop mening i et gammelt søfartssamfund som Sønderho, der har tradition for at holde en dør åben ud til den store verden. Men hvad med kombinationen af galleri og butik, kunst og design? Bliver det ikke for bredt?

”Jeg kunne godt have tænkt mig et ”rent” samtidskunstgalleri, men det er alligevel for vovet for Sønderho,” siger Anna Gram Sørensen.

”Flere kunstnere rådede os til at kombinere galleriet med en designbutik, og her efter tre år ser det ud til at have været en god idé. Projektet som helhed er båret af nogle kvalitetskriterier som blandt andet rummer et ønske om en langtidsholdbarhed. En af forskellene er, at der i butikken er mere fokus på brugsværdi og funktionalitet frem for det konceptuelle og værkbetonede, mens verden bliver anderledes udfordret i galleriet,” siger hun.

Som tipoldebarnet til en af øens første sommerkolonister siger, så bliver man nødt til at rejse ud for at finde sig selv. Kunsten må være at finde balancen, så man farer vild uden at blive hjemløs.

Men hvor går grænserne så? Hvor er kanten med andre ord? Galleristerne forsøger sig med et svar:

”Det er svært at sætte en finger på, lige præcis hvor kanten er. Men vi ønsker en vekselvirkning mellem de såkaldt smalle udstillinger og de mere kommercielle udstillinger. Den dynamik kan vi godt lide. Det er den store verden, der kommer til lille Sønderho, og vi vil gerne være et spejl, hvor vores gæster og kunder kan se sig selv på ny - på både godt og ondt. De må gerne gå en smule rystede eller tankefulde ud fra galleriet. Roen og skønheden har de jo udenfor.”

I husets nordlige del er der indrettet et atelier med fine muligheder for de kunstnere, der har lejet huset med henblik på at arbejde. Mange kunstnere har her fundet ro til fordybelse og arbejde med maleri og andre kunstneriske projekter. Foto: Tove Dehn

Elsket hus fylder 200 år

Fanø-huset, som i 50 år er blevet flittigt brugt af Bkfs medlemmer, får nu en informationsfolder i fødselsdagsgave. Folderen skal bl.a. bruges i de fondsansøgninger, som Bkfs Fanø-udvalg skriver på for tiden, om tilskud til en omfattende renovering af det stemningsfulde gamle hus.

AF MIRIAM KATZ

Malerhuset – også kaldet Forsbergs hus – i Sønderho er en perle.

Det er Bkfs medlemmer ikke i tvivl om, og derfor er der da også rift om at leje sig ind i forbundets charmerende stråtekte hus i Sønderho på Fanøs sydspids.

”Interessen for huset er helt enorm,” fortæller Vibeke Rostrup Bøyesen, koordinator i Billedkunstnernes Forbund. ”Allerede nu er stort set hele 2008 fuldt booket.”

At huset er populært fremgår også tydeligt, når Bkfs såkaldte Fanø-udvalg mødes. Udvalget består af en kreds af engagerede brugere blandt forbundets medlemmer, der løbende drøfter husets aktuelle stand og behov for forbedringer med Bkfs koordinator.

Senest har udvalget bl.a. vedtaget nye regler for leje af huset (se www.bkf.dk), ligesom det har sørget for at indkøbe nye, gode senge og andet nødvendigt inventar.

Det fredede hus har dog brug for en helt grundlæggende renovering, hvis det fortsat skal ældes med ynde, fortæller Vibeke Rostrup Bøyesen.

”Det, der står øverst på ønskesedlen, er nye forsatsvinduer og et nyt badeværelse, så ate-

lieret kan re-etableres i sin oprindelige form. Men huset trænger også generelt til en kærlig hånd,” siger hun.

Men det er en bekostelig affære, og derfor søger Bkf pt. om tilskud i forskellige fonde.

Selve renoveringsplanen tegnes af arkitekt Steffen M. Søndergaard, der i en årrække har udført forbedringer i huset og kender det indgående. Både for kunstnerne i Fanø-udvalget og for arkitekten er det helt afgørende, at husets originale detaljer og særlige karakteristika respekteres, når renoveringen forhåbentlig i løbet af 2008 sættes i gang.

I forbindelse med fondsansøgningerne er Fanø-udvalget desuden ved at udarbejde en informationsfolder om huset, der både henvender sig til husets brugere, og til de fonde, som Bkf ansøger om tilskud i.

FANØ OG KUNSTNERNE

René Tancula er, i samarbejde med Annette Graae og Jørgen Tang Holbek, dykket ned i Malerhusets historie og har skrevet en tekst til folderen. Her kan man bl.a. få et interessant tilbageblik på husets 200årige liv:

”Malerhusets historie går tilbage til 1797,